

sygn. akt: I C 1774/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Józkowiak

Protokolant: st. prot. sąd. Anita Kubale - Bacha

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. C. i I. C.

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 32.750,34 zł (trzydzieści dwa tysiące siedemset pięćdziesiąt złotych i trzydzieści cztery grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałej części,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 8.636,23 zł (osiem tysięcy sześćset trzydzieści sześć złotych i dwadzieścia trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSO Tomasz Józkowiak

UZASADNIENIE

Powodowie M. C. i I. C., w pozwie z dnia 24 czerwca 2013 r., złożonym do sądu w dniu 25 czerwca 2013 r., wniesli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.:

- kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów i kwoty 60.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów stanowiącej działkę nr (...),

- kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są na podstawie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., stanowiącej działki nr (...), zabudowanej jednorodzinny budynkiem mieszkalnym. W ocenie powodów nieruchomość, w wyniku rozbudowy lotniska, narażona jest na większy hałas niż dotychczas, gdyż położona jest w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzonym uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. Powodowie wskazali, że wartość ich nieruchomości uległa zmniejszeniu z powodu hałasu związanego z ruchem lotniczym i w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Wskazali również, że oddziaływanie lotniska, w związku z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, obliżuje ich do poczynienia nakładów mających na celu zwiększenie izolacyjności akustycznej pomieszczeń mieszkalnych znajdującego się na terenie nieruchomości budynku. Jako podstawę prawną swoich roszczeń

powodowie wskazali art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, a z ostrożności procesowej także art. 435 k.c. w zw. z art. 322-325 powołanej wyżej ustawy. (k. 1-14)

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 lipca 2013 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował legitymację czynną powodów, wskazując, że nie wykazali oni, aby na należącej do nich nieruchomości znajdował się budynek mieszkalny. Pozwany podniósł, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza jeszcze o jego odpowiedzialności, albowiem nie wynika z niego automatycznie powstanie konkretnej szkody. W ocenie pozwanego, objęcie strefą ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów, niesie dla nich również pozytywne skutki poprzez monitorowanie i kontrolowanie poziomu hałasu. Działania z tym związane stabilizują rynek i nie powodują wzrostu wartości nieruchomości. Pozwany podkreślił też, że na powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości, ani sposobu korzystania z niej, a zatem wprowadzenie strefy nie ogranicza ich prawa własności. Odnosząc się do poziomu hałasu określonego w rozporządzeniu o wprowadzeniu strefy, pozwany podniósł, że natężenie to dotyczy najgorszej, hipotetycznej doby w roku, przy rozwoju lotniska do 2034 r. Faktycznie wyznaczona granica hałasu może nie zostać nigdy osiągnięta. W zakresie sytuacji akustycznej wokół lotniska, pozwany wskazał na podejmowane przez siebie działania mające na celu ograniczenie poziomu hałasu. Podniósł, że od 2013 r. nastąpił spadek operacji lotniczych. Pozwany zakwestionował również żądanie dotyczące nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, podnosząc, że nie jest wykluczone, iż zastosowane w budynku powodów rozwiązania techniczne są wystarczające dla zapewnienia komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Podniósł również, że w dacie ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania nie doszło do naruszenia standardów jakości środowiska, a zatem nie może być mowy o powstaniu szkody. (k. 44-70)

W piśmie z dnia 6 września 2013 r. powodowie podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie. Odnosząc się do zarzutów pozwanego, zaprzeczyli, by nie posiadali legitymacji czynnej. Zwrócili uwagę, że w przypadku nieruchomości powodów brak jest obowiązku ujawnienia w księdze wieczystej dla niej prowadzonej budynku. Podnieśli, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania ze względu na degradację klimatu akustycznego sankcjonuje występowanie w granicach tego obszaru przekroczeń powszechnie obowiązujących standardów i zobowiązuje zarządzającego obiektem do prowadzenia działalności w taki sposób, aby przekroczenia te nie wykroczały poza obszar ograniczonego użytkowania. Powodowie powołali również orzecznictwo sądów powszechnych, które - w ich ocenie - potwierdza zasadność wywiedzionego przez nich powództwa. (k. 135-162)

W piśmie z dnia 23 września 2013 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, z tym jednak zastrzeżeniem, że oświadczył, że nie kwestionuje już legitymacji czynnej powodów do wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie. Za bezpodstawne uznał żądania powodów zobowiązania pozwanego do przedstawienia dokumentacji. Podniósł, że każdy obszar ograniczonego użytkowania odznacza się indywidualną specyfiką, a w konsekwencji powołane przez powodów orzecznictwo nie może automatycznie znaleźć zastosowania w rozpoznawanej sprawie. (k. 258-271)

W piśmie z dnia 10 października 2013 r. powodowie podtrzymali dotychczasowe wnioski dowodowe oraz zgłosili dalsze. (k. 336-338)

W piśmie z dnia 22 października 2013 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe wnioski dowodowe. (k. 346-350)

W pismach z dnia 9 czerwca 2014 r. pozwany zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego. (k. 530-536, 548-562)

W piśmie z dnia 1 października 2014 r., złożonym do sądu w tej samej dacie, powodowie rozszerzyli żądanie pozwu w zakresie żądania odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości o kwotę 19.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i wobec tego wnieśli o zasądzenie na ich rzecz z tego tytułu

kwoty 79.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto, wniesli o wydanie wyroku częściowego odnośnie ubytku wartości nieruchomości. (k. 596-599)

W pismach z dnia 1 października 2014 r. pozwany zgłosił dalsze zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego i dalsze wnioski dowodowe. (k. 601-603, 606-607, 617-619)

W piśmie z dnia 27 listopada 2014 r. pozwany zgłosił dalsze wnioski dowodowe. (k. 670-671)

Na rozprawie w dniu 28 listopada 2014 r. pełnomocnik powodów oświadczył, że w rozpoznawanej sprawie powodowie dochodzą odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości wyłącznie w zakresie nieruchomości przy ul. (...) oraz że rozszerzenie żądania pozwu dotyczy wyłącznie spadku wartości tej nieruchomości. (k. 686)

W piśmie z dnia 12 grudnia 2014 r. pozwany zgłosił dalsze zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego. (k. 693-696)

Wyrokiem częściowym z dnia 26 stycznia 2015 r. sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 79.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości. (k. 713)

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację pozwanego od wyroku częściowego z dnia 26 stycznia 2015 r. (k. 992)

Postanowieniem z dnia 11 września 2017 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania i zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego. (k. 1066-1067)

W piśmie z dnia 8 listopada 2016 r. powodowie zgłosili zastrzeżenia do opinii biegłej A. K.. (k. 1187)

W piśmie z dnia 22 listopada 2016 r. pozwany zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłej A. K.. (k. 1232)

W piśmie z dnia 3 lutego 2017 r. pozwany oświadczył, że nie zgłasza dalszych uwag do opinii biegłej A. K.. (k. 1275)

W piśmie z dnia 6 kwietnia 2017 r. pozwany zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłego K. J.. (k. 1356-1358)

W piśmie z dnia 3 kwietnia 2017 r. powodowie zgłosili zastrzeżenia do opinii biegłego K. J.. (k. 1362)

W piśmie z dnia 3 czerwca 2017 r. powodowie zgłosili dalsze zastrzeżenia do opinii biegłego K. J.. (k. 1382)

W piśmie z dnia 29 września 2017 r. pozwany zgłosił dalsze zastrzeżenia do opinii biegłego K. J.. (k. 1426)

Pismem z dnia 18 grudnia 2017 r. powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu w ten sposób, że wniesli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego tytułem nakładów na rewitalizację budynków kwoty 65.500,68 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty, z tym że od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Powodowie przedstawili również szersze uzasadnienie żądania odsetkowego. (k. 1448-1449)

W piśmie z dnia 19 grudnia 2017 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Pozwany ustosunkował się do pisma powodów z dnia 18 grudnia 2017 r. (k. 1456-1458)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D..

W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa.

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P.-B., R.-C. i K..

W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminala pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkowałam wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

okoliczności bezsporne, a nadto dowód:

- decyzja w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia

„Rozbudowa i modernizacja (...)” - k. 178-211,

- informacja dotycząca wdrożenia decyzji środowiskowej,

- informacje o lotnisku, wydruki dotyczące ruchu na lotnisku, statystyki - k. 100-104

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P..

Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku

A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

okoliczności bezsporne

Powodowie M. C. i I. C. są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), zabudowanej jednorodzinny domem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy P. (...) w P. prowadzi księgę wieczystą (...), a nadto byli współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), zabudowanej jednorodzinny domem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy P. (...) w P. prowadzi księgę wieczystą (...). Prawo własności tej ostatniej nieruchomości zbyli na podstawie umowy sprzedaży z dnia 22 lipca 2013 r.

dowód:

- odpisy zwykłe ksiąg wieczystych - k. 17-24,
- wypis i wyrys z rejestru gruntów - k. 163-165,
- opinie biegłego sądowego K. R.,
- informacje z elektronicznej księgi wieczystej (...),
- informacje z elektronicznej księgi wieczystej (...)

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), powołane wyżej nieruchomości znajdują się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

okoliczność bezsporna, a nadto dowód:

- opinie biegłego sądowego K. R.

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowe nieruchomości zabudowane były dwukondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi w zabudowie bliźniaczej, wykonanymi w technologii murowanej, o powierzchni użytkowej 152,31 m² każdy.

Dla powyższego terenu brak jest aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na fakt, że przedmiotowe nieruchomości zabudowane są budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, ich przeznaczenie zostało zdeterminowane.

Zgodnie ze zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy T. zatwierdzonym Uchwałą Nr (...) Rady Gminy T. z dnia 21 czerwca 2011r., opisane nieruchomości znajdują się na terenach oznaczonych symbolem M4 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o dużej intensywności.

dowód:

- opinie biegłego sądowego K. R.

Funkcjonowanie lotniska dopuszczone w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych w P., przy ul. (...) - w stanie aktualnym oraz dla aktywności lotniska prognozowanej na rok 2034 - naruszenie wymogów normy PN-87/B-02151/02 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.”. W porze nocnej we wszystkich pokojach występują przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu (dla najniekorzystniejszej 1/2 godziny) wynoszące około 9-11 dB, w łazienkach na poziomie piętra - o 1,6 dB. W pomieszczeniach WC na parterze oraz w porze dnia we wszystkich pomieszczeniach podlegających ochronie akustycznej w obu budynkach panują poprawne warunki akustyczne. Wymagania normy dotyczą warunków wewnątrz pomieszczeńumeblowanych zgodnie z przeznaczeniem, przy zamkniętych drzwiach i oknach.

Zgodnie z zaleceniami normowymi, zakres adaptacji akustycznej budynku ustalono dla stanu perspektywicznej intensywności operacji lotniczych.

Niezbędne zmiany polegają na wymianie w budynku nr (...): dwóch okien w salonie z kuchnią/jadalnią, drzwi balkonowych w salonie z kuchnią/jadalnią na parterze, okna w korytarzu, dwóch okien w gabinecie, dwóch okien w pokoju na piętrze, okna w sypialni narożnikowej na piętrze, okna w sypialni od tyłu budynku oraz drzwi balkonowych w sypialni od tyłu budynku, a w budynku nr (...): dwóch okien w salonie z kuchnią/jadalnią, drzwi balkonowych w salonie z kuchnią/jadalnią na parterze, okna w korytarzu, dwóch okien w gabinecie, dwóch okien w pokoju na piętrze, okna w sypialni narożnikowej na piętrze, okna w sypialni od tyłu budynku oraz drzwi balkonowych w sypialni od tyłu budynku.

Ponadto, w celu zapewnienia wymaganej wentylacji, należy zamontować ściennie nawiewniki akustyczne EHT 780 z muffą akustyczną oraz okapem wyposażonym we wkładkę akustyczną w gabinetach na parterze po 1 sztuce i w pozostałych pokojach po 2 sztuki.

Ze względu na konieczność ograniczenia propagacji hałasu poprzez kanały wentylacyjne do pomieszczeń, w których znajdują się zakończenia tych kanałów, tj. do salonów z częścią kuchenną, WC i łazienek na piętrze, należy zainstalować na wylotach kominów wentylacyjnych z tych pomieszczeń tłumiki akustyczne o skuteczności około 7 dB.

Niezbędne jest również zamontowanie dodatkowych drzwi za istniejącymi aktualnie drzwiami wejściowymi, by wskaźnik izolacyjności akustycznej układu dwoja drzwi wyniósł około RA2 = 50 dB.

Wartość tychże nakładów wynosi 32.750,34 zł (z 8% VAT) w odniesieniu do każdego z budynków.

Gdyby klimat akustyczny w środowisku zewnętrznym odpowiadał obowiązującym powszechnie (poza obszarem ograniczonego użytkowania) przepisom, oba budynki spełniałyby wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej

przegród zewnętrznych określone w normie PN-B-02151-3:1999, zachowane byłyby również dopuszczalne wartości poziomu hałasu wewnątrz budynku podane w normie PN-87/B-02151/02. Ocena ta dotyczy również budynków w okresie przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z powyższym potrzeba określonych wcześniej działań zapewniających dostosowanie budynków do wymagań normowych, wynika z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i dopuszczonych w związku z tym uciążliwości akustycznych w środowisku w otoczeniu tychże budynków.

dowód:

- opinia biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K.,
- opinia biegłego z dziedziny budownictwa K. J.

Pismem z 21 marca 2013 r., doręczonym w dniu 27 marca 2013 r., powodowie wezwali pozwaną (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty kwoty 150.000 zł tytułem odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości i kwoty 100.000 zł tytułem zwrotu nakładów na wygłuszenie budynków.

Pozwany w piśmie z dnia 30 kwietnia 2013 r. poinformował powodów, że przewiduje możliwość wypłaty dobrowolnego odszkodowania wyłącznie na modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury concyliacyjnej i zaprosił do złożenia wniosku w ramach tej procedury.

dowód:

- pismo powodów z dnia 21 marca 2013 r. wraz z potwierdzeniem odbioru - k. 25-26,
- pismo pozwanego z dnia 30 kwietnia 2013 r. - k. 27

Przedstawiony stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, które uznał za wiarygodne.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Nie posłużyły natomiast dla poczynienia w sprawie ustaleń faktycznych przedstawione przez pozwanego opinie prywatne, albowiem sąd uznał, że nie mogą one skutecznie podważyć sporządzonych w niniejszej sprawie opinii biegłych, jak również zastąpić dowodu z takich opinii. Z przyczyn poniżej przedstawionych opinii biegłych należało uznać za w pełni wiarygodne i przydatne, zaś treść przedstawionych przez pozwanego dokumentów prywatnych (w tym opinii sporządzonych na jego zlecenie) nie podważyła skutecznie wniosków i metodologii przyjętej przez biegłych. W konsekwencji to właśnie opinie biegłych stanowiły podstawę do dokonania w sprawie ustaleń istotnych z punktu widzenia jej rozstrzygnięcia.

Sąd uznał za przydatną i wiarygodną w zakresie szacującym spadek wartości nieruchomości objętej pozwem opinię biegłego K. R. z przyczyn omówionych w uzasadnieniu wydanego w niniejszej sprawie wyroku częściowego.

Za w pełni przydatne uznać należało również opinie sporządzone przez biegłą A. K. oraz biegłego K. J.. Opinie te poddawały się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawały w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoby je sporządzające dysponowały wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich wniosków nie budził zastrzeżeń sądu. Podkreślić przy tym należy, że biegła A. K. odniosła się w sposób przekonujący do uwag stron w piśmie z dnia 4 stycznia 2016 r. (k. 1260-1263), a po złożeniu tychże pisemnych wyjaśnień sporządzona przez nią opinia nie była już przez żadną ze stron kwestionowana. Również

biegły K. J. odpowiedział w sposób rzetelny i wyczerpujący na wszystkie zarzuty stron w swoich pismach z dnia 27 maja 2017 r. (k. 1367-1374), i 11 sierpnia 2017 r. (k. 1400-1411). Co więcej, do wszelkich uwag i wątpliwości biegły K. J. odniósł się również w ustnych wyjaśnieniach złożonych na rozprawie w dniu 18 grudnia 2017 r. Zarówno pisemne, jak i ustne wyjaśnienia biegłego sąd uznał za wyczerpujące i przekonujące. Pozwoliły one sądowi na potwierdzenie prawidłowości przyjętej przez biegłego metodologii oraz przeprowadzonych wyliczeń. Co więcej, po przesłuchaniu biegłego pełnomocnicy stron zgodnie oświadczyli, że nie domagają się uzupełnienia postępowania dowodowego (k. 1450v). W konsekwencji sąd uznał, że również i opinia biegłego K. J. nie jest już dalej kwestionowana i może stanowić podstawę do dokonywania istotnych dla sprawy ustaleń faktycznych.

Za bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał natomiast zeznania świadków T. J. i M. D., albowiem okoliczności przez te osoby przedstawione nie miały wpływu na okoliczność szkody poniesionej przez powodów w związku z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł..

Podkreślić wreszcie należy, że w ocenie sądu, dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie żądania odszkodowania odpowiadającego wartości prac zmierzających do rewitalizacji akustycznej budynków objętych postępowaniem, wystarczającym było oparcie się na dowodach wyżej powołanych. Nie zachodziła zatem potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w toku procesu sąd orzekł już prawomocnym wyrokiem częściowym o żądaniu odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości. Uzasadniany wyrok ma zatem charakter wyroku końcowego. Zawarte w nim rozstrzygnięcie dotyczy pozostałej części dochodzonego pozwem roszczenia, tj. odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną opisanych w pozwie i piśmie z dnia 18 grudnia 2017 r. modyfikującym żądanie pozwu budynków.

Powodowie domagali się ostatecznie zasądzenia na ich rzecz odszkodowania odpowiadającego nakładom na rewitalizację akustyczną obydwu budynków, tj. położonych na nieruchomościach przy ul. (...) i przy ul. (...) w P.. Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Na podstawie art. 129 ust. 3 cytowanej ustawy, roszczenia powyższe przysługują również użytkownikom wieczystym nieruchomości, a roszczenie o którym mowa w ust. 2 także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości.

W pierwszej kolejności sąd zauważył, że powodowie są właścicielami objętej rozpoznawanym żądaniem nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) (co wynika choćby z załączonego do pozwu odpisu księgi wieczystej, jak i zapisów w elektronicznej księdze wieczystej dostępnej na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości), a w konsekwencji byli oni uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną budynku położonego na tej nieruchomości.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń. Pozwany swej legitymacji biernej w toku procesu zresztą nie kwestionował.

W pozwie pełnomocnik powodów wskazał jako podstawę prawną roszczenia dochodzonego pozwem również art. 435 k.c. (jak podał - wyłącznie z ostrożności). Zgodnie z § 1 przepisu art. 435 k.c., prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład uprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub

zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W tym przedmiocie należy wskazać, że art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska i art. 435 k.c. są reżimami rozłącznymi, a za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 2 Prawa ochrony środowiska właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę (w tym zmniejszenie wartości nieruchomości) „w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości”, przy czym - jak się wskazuje w orzecznictwie - ograniczeniem tym jest także samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, np. hałas (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2010 r., VI ACa 1156/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10).

Sąd zwraca uwagę, że skutki ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania zostały w powołanej ustawie uregulowane kompleksowo, za czym przemawia językowa wykładnia wskazanego przepisu. Literalne brzmienie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości. Skoro zgodnie z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 135 i 136 ustawy odszkodowanie przysługuje właścicielowi w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z jego nieruchomości, to rozumieć przez to należy ograniczenie korzystania z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, a więc określony przy zastosowaniu art. 140 k.c. Jak już wskazywano - jeśli właściciel nieruchomości został ograniczony w sposobie korzystania ze swojej nieruchomości w dotychczasowy sposób na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, ale to ograniczenie nie ma charakteru istotnego (bo korzystanie z nieruchomości jest możliwe) - to właściciel może domagać się odszkodowania z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości (art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ustawy). Ograniczenie takie może polegać na nałożeniu na właściciela nieruchomości obowiązku znoszenia hałasu przekraczającego poziom dopuszczalny przez obowiązujące prawo, a więc obowiązek znoszenia immisji przekraczających przeciętną miarę.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomości powodów położona przy ul. (...), stanowiąca działkę nr (...), została zakwalifikowana do strefy wewnętrznej.

Dalej sąd zauważa, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązanemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuuje szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia.

Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442¹ § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tego rozporządzenia. Dokonali tego pismem z dnia 21 marca 2013 r., doręczonym pozwanemu w dniu 27 marca 2013 r. (k. 25-26), a więc przed upływem dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania. Złożenie pozwu do sądu nastąpiło zaś przed upływem dziesięcioletniego terminu przedawnienia i z uwagi na treść art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwało jego bieg. W konsekwencji do przedawnienia roszczenia powodów o którym orzeczono w uzasadnianym wyroku nie doszło.

Powołana wyżej uchwała sejmiku województwa wprowadziła obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej wyłącznie w strefie wewnętrznej (§ 9 pkt 2 uchwały). Nieruchomość stanowiąca działkę nr (...), jak to już wcześniej wskazano, położona jest w strefie wewnętrznej. W konsekwencji powodowie byli uprawnieni do dochodzenia odszkodowania odpowiadającego kosztom rewitalizacji akustycznej budynku.

Zgodnie bowiem z art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Z opinii biegłej z dziedziny ochrony przed hałasem A. K. wynika, że funkcjonowanie lotniska dopuszczone w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych w P., przy ul. (...) - w stanie aktualnym oraz dla aktywności lotniska prognozowanej na rok 2034 - naruszenie wymogów normy PN-87/B-02151/02 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.”. W porze nocnej we wszystkich pokojach występują przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu (dla najniekorzystniejszej 1/2 godziny) wynoszące około 9-11 dB, w łazienkach na poziomie piętra - o 1,6 dB. W pomieszczeniach WC na parterze oraz w porze dnia we wszystkich pomieszczeniach podlegających ochronie akustycznej w obu budynkach panują poprawne warunki akustyczne. Wymagania normy dotyczą warunków wewnątrz pomieszczeń umeblowanych zgodnie z przeznaczeniem, przy zamkniętych drzwiach i oknach.

Co istotne przy tym, gdyby klimat akustyczny w środowisku zewnętrznym odpowiadał obowiązującym powszechnie (poza obszarem ograniczonego użytkowania) przepisom, budynki spełniałyby wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określone w normie PN-B-02151-3:1999, zachowane byłyby również dopuszczalne wartości poziomu hałasu wewnątrz budynku podane w normie PN-87/B-02151/02. Ocena ta dotyczy również budynków w okresie przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z powyższym należy jednoznacznie stwierdzić, że potrzeba opisanych w opinii biegłej działań zapewniających dostosowanie budynków do wymagań normowych, wynika wyłącznie z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i dopuszczonych w związku z tym uciążliwości akustycznych w środowisku w otoczeniu tego budynku.

Zakres koniecznych nakładów na rewitalizację akustyczną budynku położonego na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) określony został szczegółowo w opinii biegłej A. K., zaś ich wartość w opinii biegłego K. J.. Biegły K. J. wartość tychże nakładów określił na kwotę 32.750,34 zł (z 8% VAT).

Zdaniem sądu, przy określaniu wartości nakładów na rewitalizację akustyczną budynku powodów zastosować należało właśnie 8-procentową stawkę podatku VAT. Zasądzenie na rzecz powodów w niniejszej sprawie odszkodowania odpowiadającego wskazanym wyżej kosztom przy uwzględnieniu 23-procentowej stawki podatku VAT nie było zasadne. Po pierwsze, ze wskazań doświadczenia życiowego wynika, iż zakupu większości z materiałów budowlanych określonych przez biegłych dokonuje się zwyczajowo wraz z usługą montażu, tj. producent tych materiałów dokonuje równocześnie ich montażu. Dotyczy to w szczególności okien i drzwi balkonowych. W tej sytuacji zasądzanie na rzecz powodów wartości 23-procentowej stawki podatku VAT byłoby nieuprawnione i powodowało bezpodstawne wzbogacenie powodów, skoro przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług przewidują możliwość skorzystania z niższej stawki podatku VAT w razie zamówienie usługi wraz z powierzeniem wykonawcy zakupu materiałów budowlanych. Nadto sąd zauważa, że treść opinii biegłych nie wskazuje, by konieczne do zastosowania materiały cechowały się szczególną specyfiką, co miałyby utrudniać równoczesne z ich zakupem zamówienie usługi montażu. Zresztą, gdyby materiały te rzeczywiście z uwagi na cel ich zastosowania posiadały jakieś szczególne cechy, tym bardziej uzasadnionym byłoby ich zamówienie wraz z usługą montażu przez wykwalifikowanego wykonawcę, by zagwarantować w ten sposób skuteczność realizacji celu, jakiemu ich zakup ma służyć. Uzupełniająco natomiast dodać należy, że skoro przepisy ustawy dopuszczają możliwość zastosowania niższej stawki podatku VAT w razie zlecenia wykonawcy dokonania zakupu towarów, to usprawiedliwionym jest oczekiwanie od uprawnionego do odszkodowania skorzystania z takiej możliwości, by nie powiększać zakresu szkody. Dołożenie rozsądnych starań, by nie powiększać rozmiaru szkody jest bowiem obowiązkiem poszkodowanego.

Nadto sąd uznał, że zasądzeniu na rzecz powodów podlegała wartość tychże nakładów określona na datę wydania opinii przez biegłego z dziedziny budownictwa, a nie na dzień wezwania pozwanego do zapłaty. Za takim rozstrzygnięciem, zdaniem sądu, przemawiała okoliczność, że jak dotąd wspomniane nakłady nie zostały przez powodów poniesione.

W konsekwencji z powyższego tytułu zasądzeniu na rzecz powodów podlegała kwota 32.750,34 zł. Powodowie nie wykazali, by wartość prac koniecznych do przeprowadzenia była wyższa.

Podkreślić należy, że na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa w powyższym zakresie nie stała okoliczność, że powodowie jak dotąd nie przeprowadzili prac wygłuszeniowych budynku położonego na nieruchomości przy ul. (...) w P.. Roszczenie o zasądzenie kosztów potrzebnych do rewitalizacji akustycznej budynku na podstawie art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest bowiem uzależnione od uprzedniego poniesienia tych kosztów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 2008 r., I ACa 2/2008).

Powodowie domagali się w rozpoznawanej sprawie również odsetek ustawowych za opóźnienie (od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty). Poddając ocenie to żądanie sąd wziął pod uwagę, że zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W myśl zaś art. 481 § 2 k.c., jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, że stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona. W konsekwencji powodom należne są odsetki ustawowe za opóźnienie i takie też podlegały zasądzeniu na ich rzecz.

Sąd zważył, że termin spełnienia świadczenia, o jakim orzeczono w uzasadnianym wyroku nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania. W tej sytuacji, stosownie do dyspozycji przepisu art. 455 k.c., świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w piśmie z dnia 21 marca 2013 r., doręczonym w dniu 27 marca 2013 r. (k. 25-26), zakreślając w nim termin na spełnienie świadczenia do dnia 3 kwietnia 2013 r.

Sąd miał na uwadze, że jak dotąd powodowie nie ponieśli nakładów na adaptację akustyczną budynku na działce nr (...). Co do zasady mogłoby to uzasadniać zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie dopiero od daty wydania opinii szacującej wartość tychże nakładów. Sąd uznał jednak, że okoliczności rozpoznawanej sprawy przemawiają za odmiennym rozstrzygnięciem tej kwestii. Należy bowiem zwrócić uwagę, że z opinii biegłego z dziedziny budownictwa jednoznacznie wynika, że na datę wezwania pozwanego do zapłaty wartość prac wygłuszeniowych była wyższa niż w dacie wydawania opinii. To zaś oznacza, że gdyby pozwany spełnił świadczenie niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty, powodowie uzyskaliby z tego tytułu wyższą kwotę. To zaś uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie już od daty wynikającej z wezwania do zapłaty. W konsekwencji sąd uznał, że odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonych na rzecz powodów odszkodowania z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku przysługują im od dnia następnego po upływie terminu określonego w wezwaniu, tj. od dnia 4 kwietnia 2013 r. Skoro jednak powodowie domagali się ich od daty późniejszej, z uwagi na treść art. 321 § 1 k.p.c., sąd żądaniem tym był związany i w konsekwencji zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od daty dochodzonej pozwem, tj. od dnia 25 czerwca 2013 r.

Podkreślić przy tym należy, że w orzecznictwie dopuszcza się możliwość zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od daty wynikającej z wezwania do zapłaty również w sytuacji, gdy nakłady te nie zostały jeszcze poniesione, a ich oszacowanie zostało dokonane na datę późniejszą (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 października 2017 r., I ACa 313/17).

Nie było natomiast zasadne żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów odszkodowania odpowiadającego nakładom na rewitalizację akustyczną budynku znajdującego się na nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Mimo że i co do tej nieruchomości spełnione zostały wszystkie omówione wcześniej przesłanki uzasadniające przyznanie odszkodowania odpowiadającego wartości takich nakładów, to jednak powodowie nie byli legitymowani czynnie do dochodzenia tego odszkodowania. Jak to już wcześniej wskazano, legitymowanym czynnie - wobec treści art. 129 Prawa ochrony środowiska - jest właściciel (użytkownik wieczysty) nieruchomości. Jak tymczasem wynika z elektronicznej księgi wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości (dostępnej na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości), powodowie nie są już jej właścicielami. Powodowie zbyli tę nieruchomość w toku procesu, w dniu 22 lipca 2013 r. Co istotne przy tym, przed zbyciem nieruchomości nie dokonali nakładów na jej rewitalizację akustyczną, jak również - wobec zbycia nieruchomości - już tych nakładów nie dokonają. W tej sytuacji zasądzenie na ich rzecz wartości tychże nakładów prowadziłoby do ich bezpodstawnego wzbogacenia. Należy podkreślić, że celem regulacji zawartej w art. 129 i nast. Prawa ochrony środowiska w zakresie roszczenia o zwrot nakładów na nieruchomość w celu jej rewitalizacji akustycznej jest ochrona osób zamieszkałych w strefie ograniczonego użytkowania przed uciążliwościami związanymi z funkcjonowaniem strefy i ochrony ich zdrowia, w tym wypadku przed nadmiernym hałasem i przez przyznanie odpowiedniego odszkodowania umożliwienie doprowadzenia nieruchomości do takiego stanu, w którym w jak najmniejszym stopniu będą odczuwalne skutki wprowadzenia strefy. Zgodnie zaś z art. 361 § 2 k.c. naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Wobec naprowadzonych wyżej okoliczności, cel przywołanych przepisów nie zostałby zrealizowany, gdyby powodom, którzy nie są już właścicielami nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) przyznano odszkodowanie odpowiadające nakładom na rewitalizację akustyczną budynku, jaki się na niej znajduje (których do tej pory nie ponieśli). Tożsamy pogląd został zaprezentowany w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 listopada 2012 r. (I ACa 799/12).

Podkreślenia przy tym wymaga, że powyższej oceny nie zmienia fakt, że powodowie zbyli prawo własności wspomnianej nieruchomości już po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu. Nieruchomość ta nie była bowiem objęta sporem w rozumieniu przepisu art. 192 pkt 3 k.p.c. Sytuacja taka miałaby bowiem miejsca wówczas tylko, gdyby bezpośrednio żądanie pozwu, a w konsekwencji tego również rozstrzygnięcie sądu obejmowało tę rzecz (nieruchomość). W szczególności dotyczyłoby to sytuacji dochodzenia przez powodów wydania nieruchomości, zobowiązania do złożenia oświadczenia przenoszącego jej własność na powodów itp. Tylko w takich bowiem przypadkach realizuje się cel powołanego przepisu ustawy. Zmierza on do utrzymania legitymacji procesowej powoda, który zbył rzecz, albowiem powaga rzeczy osądzonej wyroku zapadłego w sytuacji opisanej w omawianym

przepisie obejmuje swoimi granicami podmiotowymi również i nabywcę. W niniejszej sprawie, choć niewątpliwie w toku procesu doszło do zbycia rzeczy, to jednak rzecz ta nie jest objęta sporem. Spór nie ogniskował się bowiem bezpośrednio na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), lecz na prawie do odszkodowania w związku z koniecznością adaptacji akustycznej budynku, jak się na niej znajduje. To właśnie prawo do tego odszkodowania było objęte sporem w niniejszej sprawie (a nie działka nr (...)). W toku procesu żadna ze stron nie podnosiła, ani tym bardziej nie wykazała, by po doręczeniu pozwu doszło również do zbycia tego prawa, co uzasadniałoby sięgnięcie do dyspozycji powołanego przepisu ustawy procesowej. W konsekwencji nie znajdował on zastosowania w niniejszej sprawie.

To mając na uwadze, na podstawie powołanych wyżej przepisów ustaw, w punkcie 1. wyroku, sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 32.750,34 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty.

W pozostałej części, w punkcie 2. wyroku, sąd powództwo oddalił jako bezzasadne.

O poniesionych przez strony kosztach procesu, w punkcie 3. wyroku, sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 100 k.p.c., stosunkowo te koszty rozdzielając. Powództwo zostało uwzględnione w 77% (co sąd ustalił poprzez porównanie kwoty zasądzonej na rzecz powodów wyrokiem częściowym i końcowym do tej dochodzonej pozwem, przy uwzględnieniu modyfikacji żądania pozwu dokonanej w toku procesu), a w konsekwencji powodowie zobowiązani byli ponieść koszty procesu w 23%. Na koszty procesu poniesione przez powodów składały się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 5.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, zaliczka na poczet kosztów opinii biegłego w kwocie 3.000 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 6.300 zł (3.600 zł za postępowanie przed sądem pierwszej instancji i 2.700 zł za postępowanie apelacyjne - ustalone na podstawie przepisów § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 znajdującego zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, z uwagi na datę jej wszczęcia, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu), co stanowiło łącznie 14.317 zł. Na koszty procesu poniesione przez pozwanego składały się natomiast: opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, opłata sądowa od apelacji w kwocie 3.975 zł, opłaty od trzech skarg na orzeczenie referendarza sądowego złożonych przed zamknięciem rozprawy w łącznej kwocie 90 zł (3 x 30 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 6.300 zł (3.600 zł za postępowanie przed sądem pierwszej instancji i 2.700 zł za postępowanie apelacyjne - ustalone na podstawie przepisów § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 znajdującego zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, z uwagi na datę jej wszczęcia, powołanego wyżej rozporządzenia), co stanowiło łącznie 10.382 zł. Łącznie zatem poniesione przez strony koszty procesu wyniosły 24.699 zł (14.317 zł + 10.382 zł). Przy sumowaniu kosztów procesu poniesionych przez strony sąd pominął te wynikające z postępowania kasacyjnego, albowiem zostały już one rozliczone w wydanym w niniejszej sprawie postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2017 r.

Skoro powodowie, z uwagi na wynik sprawy, zobowiązani byli ponieść koszty procesu w 23%, tj. w kwocie 5.680,77 zł (24.699 zł x 23%), a ponieśli je w kwocie wyższej, sąd zasądził na ich rzecz od pozwanego różnicę między kwotą poniesionych przez powodów kosztów procesu a tą, jaką zobowiązani byli ponieść, tj. kwotę 8.636,23 zł (14.317 zł - 5.680,77 zł).

/-/ SSO Tomasz Józkowiak